

Οικονομική Ανάπτυξη με Χρήμα Εξπρές

Ευκαιρία για τα κράτη σε κρίση- Επιτάχυνση ροής και φρένο στη διαρροή αντί για έξοδο από το ευρώ

των Κρίστιαν Γκέλλερι και Τόμας Μάγιερ

Φεβρουάριος 2012

Περίληψη

Η κρίση μπορεί να ξεπεραστεί. Ένας πολύ αποτελεσματικός δρόμος είναι το χρήμα εξπρές.

- Με αυτό τον τρόπο θα είναι σε θέση τα ευρωπαϊκά κράτη που βρίσκονται σε κρίση να επιταχύνουν την κυκλοφορία του χρήματος στη δική τους οικονομία (βελτιστοποίηση ρευστότητας), γεγονός που θα οδηγήσει σε οικονομική ανάπτυξη, νέες θέσεις εργασίας, περισσότερα φορολογικά έσοδα και μικρότερη εξάρτηση από το εξωτερικό.
- Τα κοινοβούλια της Ελλάδας, της Πορτογαλίας και της Ιρλανδίας μπορούν αυτόνομα να προχωρήσουν στην υιοθέτηση ενός περιφερειακού νομίσματος, το οποίο ονομάζουμε παρακάτω "Regio".
- Το Regio δεν είναι ένα μοναδικό, αυτόνομο νόμισμα, αλλά ένα "παράλληλο νόμισμα" του ευρώ, είναι άμεσα συνδεδεμένο με το ευρώ και χρησιμοποιείται συμπληρωματικά του ευρώ. Καλύπτεται από τις υπάρχουσες καταθέσεις σε ευρώ και τίθεται σε κυκλοφορία από το κράτος και την κεντρική τράπεζα.
- Το Regio έχει δύο ιδιαιτερότητες. Μέσω των κινήτρων κυκλοφορίας (φόρος χρήσης χρήματος) θα επιταχυνθεί η κυκλοφορία χρήματος, κάτι που θα τονώσει την οικονομία. Ένας διπλασιασμός της ταχύτητας κυκλοφορίας του χρήματος μπορεί να οδηγήσει σε διπλασιασμό του ΑΕΠ.
- Μέσω του φρένου διαρροής (φόρος ανταλλαγής σε ευρώ) το χρήμα παραμένει στη χώρα, ενδυναμώνεται η περιφερειακή οικονομία και μειώνεται το εμπορικό έλλειμμα.
- Το κράτος διαθέτει μέσω της διάθεσης του Regio περίπου 10% περισσότερη ρευστότητα και

εισπράττει μέσω των κινήτρων κυκλοφορίας και του φρένου διαρροής επιπλέον έσοδα ύψους δισεκατομμυρίων. Από αυτό δεν πλήττονται καθόλου τα χαμηλά εισοδήματα.

- Τα δάνεια σε Regio είναι πιο επωφελή από τα δάνεια σε ευρώ, γεγονός που διευκολύνει τις οικονομικές επενδύσεις.
- Το Regio θα μπορούσε σύντομα να καλύψει μεγάλο μέρος των μεταβιβάσεων πληρωμών στο εσωτερικό της χώρας.
- Παραμένει στην πραγματική οικονομία, αφού εκεί δεν υπάρχει γι' αυτό κανένα χρηματοοικονομικό προϊόν.
- Οι χώρες διατηρούν τα πλεονεκτήματα ενός περιφερειακού νομίσματος, μπορούν όμως παράλληλα να παραμείνουν στο ευρώ κι αυτή είναι μακράν η καλύτερη εναλλακτική σε σχέση με μια καταστροφική έξοδο από το ευρώ.
- Αυτό το χρήμα εξπρές ωστόσο θα υπάρξει μόνο αν αυτές οι ιδέες φτάσουν στους υπεύθυνους στην πολιτική, την οικονομία, τα ΜΜΕ και τα συνδικάτα και συζητηθούν δημοσίως. Μεταφράσεις αυτής της πρότασης είναι διαθέσιμες στα γερμανικά, αγγλικά, ελληνικά, πορτογαλικά στο www.eurorettung.org. Προωθήστε το παντού, όπου είναι απαραίτητο, προκειμένου να υιοθετήσουν τα κράτη το εξπρές χρήμα.

Χρήμα εξπρές αντί για έξοδο από το ευρώ

Αυτή τη στιγμή συζητείται ολοένα και πιο έντονα το ότι κάποια στιγμή η Ελλάδα, η Πορτογαλία και αλλά υπερχρεωμένα κράτη θα πρέπει να εγκαταλείψουν το ευρώ, γιατί αυτό είναι πολύ σκληρό και θα στραγγαλίσει αυτές τις χώρες. Το σκληρό ευρώ δεν ταιριάζει στις αδύναμες οικονομίες των χωρών, στο εσωτερικό τα αγαθά και οι υπηρεσίες ακριβαίνουν και γι' αυτό οι χώρες δεν θα μπορούν να ξεπεράσουν την ύφεση, την ανεργία και τα μειούμενα φορολογικά έσοδα. Μια έξοδος από την ευρωζώνη που θα συνδεόταν με την υιοθέτηση ενός νέου εθνικού νομίσματος, όπως η Δραχμή, το Εσκούδο ή την ιρλανδική Λίρα, θα οδηγούσε σε μεγάλη υποτίμηση ως προς το ευρώ και πάνω από όλα το εργατικό κόστος θα βυθιζόταν για να γίνει ανταγωνιστικό. Παράλληλα όμως θα γίνονταν όλες οι εισαγωγές πιο ακριβές και δυσβάστακτες για τα χαμηλά εισοδήματα. Επειδή τα παλιά χρέη υπολογίζονται σε ευρώ, θα εκτοξεύονταν, όταν θα υπολογίζονταν στο εθνικό νόμισμα και το μόνο που θα απέμενε στα κράτη που θα οδηγούνταν εκτός ευρώ θα ήταν ένα ριζικό “κούρεμα”. Η εμπιστοσύνη των ξένων δανειστών θα εξαφανιζόταν. Σίγουρα ούτε και σήμερα η εμπιστοσύνη τους είναι πλέον ιδιαίτερα υψηλή και τη διασφαλίζουν μόνο μέσα από τις εγγυήσεις που δίνουν γι' αυτές οι πιο φερέγγυες χώρες.

Μια έξοδος από το ευρώ με παράλληλη χρεοκοπία ενέχει κινδύνους και θα μπορούσε να οδηγήσει τις χώρες οικονομικά πολλές δεκαετίες πίσω. Υπάρχουν πάμπολλα παραδείγματα, όπως η Αργεντινή, η οποία κατάφερε σχετικά γρήγορα να συνέλθει μετά το 2002. Υπάρχουν όμως πολλά ακόμη παραδείγματα, όπου ακολούθησε μια ύφεση που κράτησε πολλά χρόνια. Επιπλέον, η έξοδος μιας χώρας θα μπορούσε να αποσταθεροποιήσει πλήρως όλο τον ευρωπαϊκό χώρο και να οδηγήσει και τις υπόλοιπες χώρες σε μεγάλες δυσκολίες.

Το πραγματικό πρόβλημα λοιπόν εδώ είναι ότι τα κράτη δε μαθαίνουν τίποτα από όλα αυτά. Αρχίζουν και πάλι με νέα χρέη και προσγειώνονται λίγα χρόνια μετά στην ίδια παγίδα χρέους. Η Ελλάδα επαναλαμβάνει διαρκώς αυτή τη διαδικασία. Τα τελευταία διακόσια χρόνια η Ελλάδα έχει χρεοκοπήσει πέντε φορές. Τα μισά από αυτά τα χρόνια, δηλαδή επί 100 χρόνια, η Ελλάδα αντιμετώπιζε οικονομικές δυσκολίες. Άλλα κράτη δεν τα καταφέρνουν και πολύ καλύτερα. Η Γερμανία χρεοκόπησε τα τελευταία 400 χρόνια οκτώ φορές, δηλαδή κάθε πενήντα χρόνια κατά μέσο όρο. Υπάρχει μια καλύτερη εναλλακτική από το να φύγει ένα κράτος από το ευρώ: η επιτάχυνση της κυκλοφορίας και το φρένο της διαρροής του χρήματος θα μπορούσαν να τονώσουν τις εθνικές οικονομίες, λειτουργώντας συμπληρωματικά - χωρίς νέα εξωτερικά χρέη και εξωτερικές επιχορηγήσεις. Η αυτονομία και η απευθείας ευθύνη των χωρών που βρίσκονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης αποτελούν προτεραιότητα, αντί για τη διαρκώς μεγαλύτερη εξάρτηση από έξω. Μεγαλύτερη δραστηριοποίηση θα οδηγούσε σε περισσότερη οικονομική δραστηριότητα, λιγότερο έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου, χαμηλότερες κρατικές δαπάνες και περισσότερα φορολογικά έσοδα.

Εδώ βρίσκεται η δομική ιδέα: όταν δεν μπορεί να διοχετευτεί επιπλέον χρήμα στην οικονομία, επειδή αυτομάτως φεύγει μέσω των εισαγωγών ή τη διαρροή χρήματος, πρέπει το ήδη διαθέσιμο χρήμα να χρησιμοποιείται καλύτερα, αυτό σημαίνει στη γλώσσα της οικονομίας βελτιστοποίηση της ρευστότητας, ή χρήμα εξπρές στην καθομιλουμένη.

Αύξηση της εσωτερικής ζήτησης μέσω των κινήτρων κυκλοφορίας

Η Ελλάδα, η Πορτογαλία, η Ισπανία και άλλες χώρες του ευρώ στροβιλίζονται σε μια αρνητική ύφεση. Η κυκλοφορία του χρήματος έχει μειωθεί εξαιτίας των απαραίτητων κρατικών περικοπών και της μειωμένης καταναλωτικής κίνησης ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης. Αντιστοίχως συρρικνώνεται η κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να απολύεται εργατικό δυναμικό και να μειώνονται περαιτέρω τα έσοδα από τη φορολογία, ένα σπирάλ που από μόνο του κάνει πιο ισχυρή την πτώση. Η ανεργία των νέων φτάνει σε αυτές τις χώρες στο αποθαρρυντικό 40%. Επειδή τα οικονομικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το χρέος δεν είναι πλέον εφικτά, μόνο οι δομικές μεταρρυθμίσεις στην οικονομία, η υπευθυνότητα και η ομαλοποίηση του νομισματικού συστήματος μπορούν να βοηθήσουν. Εδώ έρχεται το εξπρές χρήμα.

Η ύφεση σημαίνει ότι γίνονται λιγότερες επενδύσεις και αγορές και οι πληρωμές γίνονται με καθυστέρηση. Αυτό το γεγονός δημιουργεί στασιμότητα στην κυκλοφορία του χρήματος, όπως ακριβώς συμβαίνει στο μποτιλιάρισμα. Ο έμπορος κάνει λιγότερες πωλήσεις και δεν μπορεί να πληρώσει τον προμηθευτή του, γι' αυτό ο προμηθευτής δεν μπορεί να πληρώσει τους εργαζόμενους του και οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να πληρώσουν το νοίκι τους και οι εκμισθωτές δεν μπορούν να πληρώσουν τους φόρους, γι' αυτό και το κράτος δεν μπορεί να πληρώσει τους δικούς του προμηθευτές κοκ. Αν κάποιος καταφέρει να τα κάνει όλα να πηγαίνουν πιο γρήγορα, τότε βγαίνουμε από το μποτιλιάρισμα.

Γι' αυτό πρέπει τα κράτη, εργαζόμενα προς ένα σταθερό ευρώ, να εισαγάγουν ένα περιφερειακό νόμισμα, το οποίο θα συνοδεύεται από κίνητρα για την επιτάχυνση της κυκλοφορίας. Κίνητρα για την κυκλοφορία σημαίνει ότι για τη χρήση του περιφερειακού χρήματος επιβάλλεται ένας φόρος. Όπως ακριβώς σήμερα πληρώνουμε επιτόκια για τις πολύ μικρές καταθέσεις σε τρεχούμενους λογαριασμούς, έτσι θα πρέπει να πληρώνεται ένας φόρος για τις ρευστές, όχι όμως για τις μακροπρόθεσμες καταθέσεις.

Διπλασιασμός του ΑΕΠ με διπλασιασμό της ταχύτητας κυκλοφορίας του χρήματος

Τα κίνητρα για την κυκλοφορία ενθαρρύνουν τα άτομα, τους επιχειρηματίες και τους κρατικούς φορείς να ξοδεύουν πιο γρήγορα το ρευστό χρήμα, ώστε να αποφεύγουν την πληρωμή του φόρου. Όπως ακριβώς προσπαθούμε να αποφύγουμε τις ποινές που επιβάλλονται για υπερανάληψη από έναν λογαριασμό, έτσι, μέσω των κινήτρων κυκλοφορίας, όλοι θα θέλουν να αποφεύγουν τις υψηλές καταθέσεις. Με αυτό τον τρόπο αυξάνεται η ταχύτητα κυκλοφορίας του χρήματος. Αν μέσα σε ένα χρόνο δαπανηθούν και αναληφθούν 10 χιλιάδες ευρώ επί πέντε, αυτό θα ισοδυναμεί σε έσοδα 50 χιλιάδων ευρώ για την οικονομία της χώρας. Η ταχύτητα κυκλοφορίας διπλασιάζεται και αποφέρει έσοδα ύψους 100 χιλιάδων, ενώ αντιστοίχως αυξάνεται η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες. Ένας διπλασιασμός της ταχύτητας κυκλοφορίας του χρήματος, εφόσον βέβαια βρίσκεται στην πραγματική οικονομία και υπάρχουν όλες οι παραγωγικές δυνατότητες, συμβάλλει στο διπλασιασμό του ΑΕΠ!

Όπως στα χαρτιά, στο παιχνίδι «μουντζούρα», όποιος έχει χρήματα θα θέλει όσο το δυνατό πιο γρήγορα να τα ξεφορτωθεί. Έτσι θα διακινηθεί το χρήμα προς τις αγορές. Αυτό το σταθεροποιημένο κύμα χρήματος φέρνει διαρκή ροή αγαθών και υπηρεσιών και επιτρέπει μια σταθερή ανάπτυξη σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο και αντιστοίχως τη μείωση της ανεργίας. Μέσα από τα κίνητρα κυκλοφορίας θα αυξηθεί η εσωτερική ζήτηση, χάρη στην πιο γρήγορη και αποτελεσματική χρήση του διαθέσιμου χρήματος, παρόλα τα μέτρα λιτότητας του κράτους. Μέχρι σήμερα προσπαθούσαν οι κεντρικές τράπεζες μέσα από την αύξηση της ζήτησης χρήματος να κατευθύνουν την οικονομία με μείωση των επιτοκίων, με τη χωρίς περιορισμό διάθεση δανείων σε όλες τις τράπεζες και την εξαγορά κρατικών ομολόγων. Ένα μεγάλο μέρος του χρήματος ρέει με υπερβολική ταχύτητα προς τη χρηματο-οικονομία και προκαλεί ακόμη μεγαλύτερη αναστάτωση. Έτσι μετά από λίγο η πραγματική οικονομία στερείται και πάλι το χρήμα. Ο στόχος μιας σταθεροποίησης και ενδυνάμωσης της πραγματικής οικονομίας θα μπορούσε να επιτευχθεί πολύ καλύτερα μέσα από επιτάχυνση κυκλοφορίας του χρήματος.

Ενδυνάμωση της εσωτερικής παραγωγής μέσα από το φρένο διαρροής

Η επιτάχυνση της κυκλοφορίας του χρήματος θα επιτευχθεί μόνο αν ο χώρος του χρήματος προστατευτεί από τη χωρίς έλεγχο διαρροή της ρευστότητας. Για να αποφύγουν τα κίνητρα κυκλοφορίας μπορεί κάποιος να μετατρέψουν τους λογαριασμούς σε ευρώ και να μεταφέρουν τα

χρήματά τους στο εξωτερικό. Αυτό το πρόβλημα θα μπορούσε να μεταφερθεί σε τεράστιες διαστάσεις και στις εισαγωγές. Η Ελλάδα είχε το 2011 εμπορικό έλλειμμα περίπου 12,3% του ΑΕΠ και η Πορτογαλία 9,7% του ΑΕΠ. Ο στόχος πρέπει να είναι να εξισορροπηθεί το εμπορικό ισοζύγιο μέσα από ενδυνάμωση της εσωτερικής παραγωγής και της ζήτησης για εγχώρια προϊόντα.

Γι' αυτό το λόγο το φρένο διαρροής είναι απαραίτητο ως μέτρο προστασίας. Το φρένο διαρροής σημαίνει ότι για κάθε μετατροπή από Regio σε ευρώ και μεταβίβαση στο εξωτερικό θα πρέπει να πληρώνεται, για παράδειγμα, ένας φόρος 10%. Έτσι όλοι θα σκέφτονται ότι ίσως είναι καλύτερα να κρατήσουν τα χρήματά τους στην Ελλάδα ή την Πορτογαλία και να τα ξοδέψουν εκεί ή να τα αποταμιεύσουν σε έναν λογαριασμό της χώρας τους. Κατά τις μεταβιβάσεις χρημάτων από το εξωτερικό στην Ελλάδα ή την Πορτογαλία δεν θα υπάρχει κανένας φόρος, γιατί η εισροή χρήματος είναι απαραίτητη και ευπρόσδεκτη.

Το φρένο διαρροής ενδυναμώνει την περιφερειακή οικονομία, επειδή αυτός ο φόρος δεν επιβάλλεται σε συναλλαγές με εγχώρια προϊόντα, επιβάλλεται όμως στα εισαγόμενα. Οι έμποροι θα συνυπολογίζουν λοιπόν το φρένο διαρροής στην τιμή πώλησης και έτσι θα γίνουν τα ξένα προϊόντα πιο ακριβά από τα αντίστοιχα προϊόντα που παράγονται στο εσωτερικό. Αυτό ενθαρρύνει την εγχώρια παραγωγή.

Φρένο διαρροής αντί για εμπορικό έλλειμμα

Αυτή η προτίμηση για τα ελληνικά και πορτογαλικά προϊόντα είναι απολύτως απαραίτητη, δεδομένου του υψηλού ελλείμματος στο εμπορικό ισοζύγιο. Οι χώρες αυτές θα μπορούσαν να βγουν από το χρέος, αν εξισορροπηθεί και πάλι το εμπορικό τους ισοζύγιο. Ένα αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο σημαίνει πάντα ότι μια χώρα πρέπει να είναι χρεωμένη στο εξωτερικό, ώστε να μπορεί να αγοράζει τα ξένα προϊόντα.

Εδώ διαφέρουν πολύ τα ευρωπαϊκά κράτη μεταξύ τους. Πλεόνασμα στο εμπορικό τους ισοζύγιο σε ποσοστό του ΑΕΠ είχαν το 2011 η Γερμανία, με 5,8%, η Ολλανδία, με 5,1%, η Αυστρία και το Βέλγιο με 3,2% και η Φινλανδία με 2,8%. Αντιθέτως ένα σημαντικό έλλειμμα σημείωσαν η Ελλάδα με -12,3%, η Πορτογαλία με -9,7%, η Ισπανία με -4,5% και η Ιταλία με -3,5% (Πηγή ΕΚΤ, Eurostat, Wirtschaftswoche 31.1.2012). Τέτοιες διαφορές στα εμπορικά ισοζύγια, χωρίς δυνατότητα αλλαγής γίνονται ολοένα και πιο τοξικές και οδηγούν σε υπερβολικό χρέος και οικονομικές πιέσεις. Τα αρνητικά εμπορικά ισοζύγια θα μπορούσαν να εξισορροπηθούν μέσω της αύξησης των εξαγωγών, μέσω της πληρωμής των μεταβιβάσεων από τις χώρες που διαθέτουν πλεόνασμα ή μέσα από τον περιορισμό των εισαγωγών- σε αυτή την τρίτη θέση έρχεται και το φρένο διαρροής. Οι οικονομίες εξισορροπούν συνήθως το παιχνίδι μέσα από ρύθμιση των ισοτιμιών, τις διαφορές

στα επιτόκια, τη φορολογία, το επίπεδο του πληθωρισμού και το ύψος των μισθών. Μέσα στον κοινό χώρο του ευρώ αυτοί οι μηχανισμοί εναρμόνισης αποδυναμώθηκαν, χωρίς να εφαρμοστούν νέοι μηχανισμοί εξισορρόπησης. Αυτό αποτελεί και μια αιτία για τη σημερινή ευρω-κρίση. Το φρένο διαρροής αποτελεί ένα μέσο, για να διορθωθεί αυτό το δομικό λάθος.

Όσοι προτείνουν την έξοδο της Ελλάδας ή της Πορτογαλίας από το ευρώ χρησιμοποιούν το επιχείρημα, ότι σε αυτή την περίπτωση κάθε νέα δραχμή ή εσκούδο θα έχει μειωμένη αξία, οι εξαγωγές πιο φθηνές και οι εισαγωγές πιο ακριβές. Αγαθά πρώτης ανάγκης όμως, όπως οι πρώτες ύλες και το πετρέλαιο, θα γίνουν μέσα από αυτή τη διαδικασία πολύ ακριβά για την οικονομία. Σε αυτή την περίπτωση το βάρος θα πέσει στους ώμους των επιχειρηματιών και των απλών πολιτών. Το φρένο διαρροής θα λειτουργήσει κατά μιας μεγάλης αύξησης του εισαγωγικού κόστους. Η Ελλάδα ή η Πορτογαλία θα μπορούσαν να παραμείνουν στο σύστημα του ευρώ και παράλληλα να αξιοποιήσουν περαιτέρω τα πλεονεκτήματα που προσφέρει μια ισχυρή νομισματική μονάδα. Φυσικά το φρένο διαρροής θα είναι αρνητικό για τα εξαγωγικά κράτη, γι' αυτό το λόγο θα υπάρξουν αντιδράσεις από συγκεκριμένες ομάδες συμφερόντων, οι οποίες θα δουν εδώ έναν παρεμβατισμό στο ελεύθερο εμπόριο, που θα τον ονομάσουν “προστατευτισμό”. Το ελεύθερο εμπόριο όμως εξαρτάται και από τα εξισορροπημένα εμπορικά ισοζύγια και αν δεν υπάρχει ισορροπία προκύπτει ένα υπερβολικά μεγάλο χρέος, το οποίο μακροπρόθεσμα μπορεί να οδηγήσει στην απαλλοτρίωση των εξαγωγέων. Οι επιδόσεις που έχει πετύχει, για παράδειγμα, εδώ και πάνω από μια δεκαετία η Γερμανία, χάνουν την αξία τους μέσα από τις πληρωμές μεταβιβάσεων, τις εγγυήσεις και το κούρεμα του χρέους.

Ο όρος ελεύθερο εμπόριο, που διδάσκεται στην οικονομική θεωρία και εφαρμόζεται στην πολιτική, πρέπει να επαναπροσδιοριστεί εκ βάθρων και να ενσωματωθούν σε αυτόν οι μηχανισμοί ελέγχου του εμπορικού ισοζυγίου, οι οποίοι θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μια διεθνή ισορροπία στις εξαγωγικές και εισαγωγικές συναλλαγές. Ένα σχετικά πιο απλό μέσο για να επιτευχθεί αυτή η ισορροπία είναι ο φόρος στη διαρροή χρήματος.

Το χρήμα παραμένει στη χώρα

Μόνο με το φρένο διαρροής μπορούν να αποδώσουν οι επιχορηγήσεις και η αναπτυξιακή βοήθεια από το εξωτερικό. Γιατί έτσι, το χρήμα που εισρέει παραμένει στη χώρα και ενδυναμώνει την οικονομία. Χωρίς το φρένο διαρροής το χρήμα διαφεύγει εκ νέου στο εξωτερικό. Αυτό το λάθος έγινε και κατά την ενοποίηση της Γερμανίας: δισεκατομμύρια από την αναπτυξιακή βοήθεια και την κοινωνική πρόνοια από τη δυτική Γερμανία διοχετεύτηκαν από την ανατολική Γερμανία στην κατανάλωση και πολύ γρήγορα επέστρεψαν και πάλι στη δυτική. Μετά την ενοποίηση η δυτική

Γερμανία, η οποία δεν ήθελε κανένα προϊόν της ανατολικής στα ράφια της, την υποσκέλισε στο λιανικό εμπόριο. Εταιρίες βετεράνοι στο είδος τους εξαφανίστηκαν και άφησαν μια χαίνουσα τρύπα στην οικονομία της ανατολικής Γερμανίας με συνέπεια μακροχρόνια υψηλότερη ανεργία. Αν η αγοραστική δύναμη δεν παραμείνει στην περιοχή, η αναπτυξιακή βοήθεια είναι σαν βαρέλι δίχως πάτο. Μπορεί να δαπανώνται δισεκατομμύρια επί δισεκατομμυρίων, παρόλα αυτά η αγοραστική δύναμη εξαφανίζεται πολύ γρήγορα, χωρίς να δημιουργηθούν αποδοτικές οικονομικές υποδομές. Μια περιφερειακή οικονομία λοιπόν με πολλές μικρού ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις είναι απαραίτητη, προκειμένου να μπορεί μια περιοχή να επιτυγχάνει την ευημερία με τις δικές της δυνάμεις, χωρίς να εξαρτάται διαρκώς από την ξένη βοήθεια.

Κρατικό περιφερειακό νόμισμα

Προτείνουμε την έκδοση ενός περιφερειακού νομίσματος με κίνητρα κυκλοφορίας και φρένο διαρροής, συμπληρωματικά προς το ισχύον ευρώ. Αυτό μπορούν να το υιοθετήσουν τα κοινοβούλια και οι κυβερνήσεις της Ελλάδας, της Πορτογαλίας, της Ιρλανδίας ή της Ισπανίας άμεσα και αυτόνομα στη χώρα τους, ώστε να βγουν από την ύφεση. Για τη βασική δομή του βασιζόμαστε στη δομή του Chiemgauer, του μεγαλύτερου περιφερειακού νομίσματος της Ευρώπης (www.chiemgauer.info).

Πίσω από αυτή την πρόταση υπάρχουν ποικίλες εμπειρίες συμπληρωματικών νομισμάτων, τα οποία χρησιμοποιούνται παράλληλα με το νόμισμα που εκδίδουν οι κεντρικές τράπεζες. Το μεγαλύτερο παγκοσμίως συμπληρωματικό σύστημα είναι το Οικονομικός Κύκλος WIR στην Ελβετία, στον οποίο συμμετέχουν περίπου 67.500 λογαριασμοί (περίπου 15% των εμπορικών επιχειρήσεων) και έχει ετήσια απόδοση 1,63 δισεκατομμύρια ελβετικά φράγκα (2002). Υπάρχει επίσης το σύστημα Barter, το σύστημα CityCard και πολλά περιφερειακά νομίσματα (www.regiogeld.de), τα οποία έχουν υιοθετηθεί από ενώσεις ή οικονομικούς οργανισμούς. Η έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος ρυθμίζεται μέσα από την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η ιδέα για τα κίνητρα ροής έχει προταθεί επίσης και για το χρήμα των κεντρικών τραπεζών. Στην Ελβετία, συζητείται αυτή τη στιγμή, εξαιτίας της υψηλής ζήτησης για το ασφαλές ελβετικό φράγκο, η υιοθέτηση ενός αρνητικού φόρου για τους λογαριασμούς σε φράγκα από το εξωτερικό, ώστε να πέσει η ισοτιμία σε σχέση με το “σκληρό” φράγκο, όπως έχει ήδη συμβεί μια φορά ακόμη στη δεκαετία του '70.

Υιοθέτηση από το κράτος και νόμιμο μέσο πληρωμής

Το περιφερειακό νόμισμα, το οποίο από εδώ και πέρα ονομάζουμε απλώς “Regio”, θα καθοριστεί με νόμο και θα εκδοθεί από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών ως συμπληρωματικό “νόμιμο μέσο πληρωμής”. Η ελληνική και η πορτογαλική κεντρική τράπεζα οργανώνουν την έκδοση συμπληρωματικά, τηρώντας τις δεσμεύσεις που προκύπτουν από τη συμμετοχή τους στην ευρωζώνη. Το κράτος ανταλλάσσει στις κεντρικές τράπεζες το ευρώ σε Regio και το φέρνει σε κυκλοφορία, ώστε με αυτό να πληρώνονται οι μισθοί, οι κοινωνικές δαπάνες και οι υποχρεώσεις σε πιστωτές. Μέσω των κρατικών δαπανών υπάρχει διαρκής ροή νέων Regio στην οικονομία. Παράλληλα το κράτος δέχεται πληρωμές χρεών και υποχρεώσεων έναντι του δημοσίου σε Regio. Έτσι κανείς δεν έχει πρόβλημα να ξοδέψει τα Regio που επιστρέφουν στα χέρια του, είναι όμως όλοι ελεύθεροι να επιλέξουν αν θα πληρώνουν σε ευρώ ή Regio. Και οι επιχειρηματίες θα μπορούν να πληρώνουν τους υπαλλήλους και τους εσωτερικούς προμηθευτές τους με Regio. Εδώ αναμένεται ότι ο κόσμος θα προτιμά να ξοδεύει πρώτα τα Regio, και έπειτα να πληρώνει με ευρώ.

Ευρωκάλυψη

Το Regio έχει την ίδια αξία με το ευρώ. Οι επιχειρηματίες δεν χρειάζεται να χρησιμοποιούν ταμπελάκια με δύο τιμές, γιατί αυτό θα γινόταν πολύ περίπλοκο και ακριβό. Όλοι οι λογαριασμοί θα εξακολουθήσουν να εκδίδονται σε ευρώ, ακόμη κι όταν μπορούν να πληρωθούν σε Regio. Το Regio είναι ένα συμπληρωματικό παράλληλο νόμισμα του ευρώ, όχι ανεξάρτητο, με ελευθερία ισοτιμίας.

Αυτή η στενή σύνδεσή του με το ευρώ θα διασφαλιστεί μέσα από μια κάλυψη σε ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι για όσα Regio εκδίδονται, καταθέτει το κράτος τα αντίστοιχα ευρώ σε έναν λογαριασμό στην κεντρική τράπεζα. Έτσι θα γνωρίζει καθένας ότι πίσω από το Regio δεν βρίσκεται ένα υπερχρεωμένο, αφερέγγυο κράτος, αλλά ένα σκληρό και πραγματικά ανταλλάξιμο ευρώ, το οποίο μπορεί να ανταλλάσσει στην κεντρική Τράπεζα. Έτσι θα δημιουργηθεί η απαραίτητη εμπιστοσύνη για το Regio.

Θεωρητικά θα μπορούσε το κράτος να προχωρήσει στην έκδοση του Regio χωρίς ευρωκάλυψη και να έχει αυτά τα ευρώ προς πραγματική διάθεση. Αλλά εδώ τίθεται το ζήτημα εμπιστοσύνης. Κατά την εισαγωγή του στην αγορά η ύπαρξη του ευρώ στο παρασκήνιο διευκολύνει την οικοδόμηση εμπιστοσύνης. Τι θα έλεγαν για παράδειγμα οι δημόσιοι υπάλληλοι, αν μετά τις μειώσεις στους μισθούς τους, τώρα τους πλήρωναν με ακάλυπτο χρήμα, για το οποίο δεν γνωρίζουν τίποτα, ούτε πόσο θα αξίζει σε μια εβδομάδα, αν προκύψει νέα τρύπα στην οικονομία; Θα μπορούσε επίσης να

εγείρει αντιδράσεις και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, επειδή η ακάλυπτη έκδοση του Regio θα οδηγούσε σε άνοδο την ποσότητα χρήματος, το οποίο δεν έχει υπό τον έλεγχό της. Αν για κάθε εκδιδόμενο Regio τοποθετηθούν τα αντίστοιχα ευρώ ως εγγύηση στις κεντρικές τράπεζες, τότε η ζήτηση χρήματος θα παραμένει η ίδια.

Το Regio ως τρεχούμενο και ρευστό χρήμα

Κάθε κάτοχος ενός λογαριασμού όψεως σε ευρώ διαθέτει έναν συμπληρωματικό λογαριασμό σε Regio με κάρτα, ώστε να μπορεί να πληρώνει μετρητοίς χωρίς προβλήματα. Προκειμένου να επιταχυνθεί η διάδοσή του στην αγορά, θα πρέπει οι τράπεζες να προσφέρουν αυτομάτως αυτή την υπηρεσία για κάθε λογαριασμό όψεως ευρώ με ετήσια κίνηση πάνω από κάποιο επίπεδο. Για τον πελάτη αυτό γίνεται χωρίς χρέωση, καθώς το άνοιγμα και η διατήρηση λογαριασμού χρηματοδοτούνται από τα γενικότερα έσοδα από τα κίνητρα κυκλοφορίας.

Το Regio όμως ως χρήμα σε επιταγές δεν επαρκεί, επειδή ο κόσμος είναι συνηθισμένος στα μετρητά. Στην Ελλάδα πληρώνονται για παράδειγμα περισσότερο από 70% των συναλλαγών λιανικού εμπορίου με μετρητά (πηγή ΕΚΤ). Ομοίως εκεί, για πληρωμές άνω των 1500 ευρώ, ο νόμος προβλέπει τη δυνατότητα αποπληρωμής χωρίς μετρητά, ώστε να αποφεύγεται η φοροδιαφυγή. Γι' αυτό θα πρέπει να εκδώσει η κεντρική τράπεζα χαρτονομίσματα Regio και να τα δώσει στην κυκλοφορία μέσω των τραπεζών. Μακροπρόθεσμα θα μπορεί να λειτουργεί έτσι: Regio να δίνουν μόνο τα ΑΤΜ και ευρώ μόνο τα ταμεία των τραπεζών. Τα κέρματα Regio δεν είναι απαραίτητα. Τα κέρματα του ευρώ μπορούν να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τα χαρτονομίσματα Regio στις πληρωμές ή στην επιστροφή χρημάτων. Θεωρητικά θα μπορούν τα Regio να χρησιμοποιούνται και με τις κάρτες. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με το να προγραμματιστεί στο τσιπ μιας κάρτας ένα ποσό, με το οποίο θα γίνονται πληρωμές, χωρίς αυτές να προστίθενται στον τρεχούμενο λογαριασμό. Θα ήταν επίσης δυνατό να δημιουργηθεί με τη βοήθεια των σύγχρονων τεχνολογιών, όπως τα smartphones, ένα ηλεκτρονικό πορτοφόλι. Σίγουρα οι κάρτες αυτές δεν έγιναν δεκτές θετικά τα τελευταία χρόνια από τους πελάτες και γι' αυτό δεν θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν τα μετρητά. Γι' αυτό θα ήταν λογικό στην αρχή να προωθηθεί η χρήση του Regio ως ρευστό και επιταγές.

Κίνητρα κυκλοφορίας για τις επιταγές- κανένα κίνητρο κυκλοφορίας στους λογαριασμούς καταθέσεων

Για όλους τους κατόχους τρεχούμενων λογαριασμών σε Regio θα αυξηθεί το κίνητρο κυκλοφορίας μεταξύ 4-12% το χρόνο. Το ακριβές ύψος θα αποφασιστεί από την κεντρική τράπεζα σε συνάρτηση

με τη νομισματική της πολιτική. Κατά την εισαγωγή τους τα κίνητρα κυκλοφορίας δεν πρέπει να είναι ιδιαίτερα υψηλά, ώστε να μην επικρατήσει πανικός, όπως συμβαίνει πχ στην περίπτωση του υπερπληθωρισμού. Θα πρέπει όμως να είναι από την αρχή επαρκώς υψηλά, ώστε σε οικονομικά αβέβαιους καιρούς να ευνοούν τις δαπάνες. Γι' αυτό προτείνουμε καταρχήν να οριστεί το κίνητρο ροής στο 8% το χρόνο. Με αυτή την αξία και το Chiemgauer έχει δημιουργήσει μια πολύ καλή εμπειρία. Όταν σταθεροποιηθεί η οικονομία, θα μπορεί και πάλι να μειωθεί.

Μαζί με τον τρεχούμενο λογαριασμό οι τράπεζες προσφέρουν και το λογαριασμό καταθέσεων σε Regio. Οι καταθέσεις για διάστημα ενός χρόνου δεν υπόκεινται σε κανένα κίνητρο κυκλοφορίας. Είναι λοιπόν δυνατή η αποταμίευση και η διατήρηση της αξίας σε Regio και αυτή μάλιστα επιβραβεύεται. Καθένας μπορεί να προστατεύσει τα χρήματά του από το κίνητρο κυκλοφορίας, όταν πρόκειται για μεσοπρόθεσμες καταθέσεις. Αυτά τα χρήματα μπορούν να τα προσφέρουν οι τράπεζες με τη μορφή δανείων με ευνοϊκούς όρους σε άλλους πελάτες.

Το κίνητρο κυκλοφορίας θα υπολογίζεται από τις τράπεζες και θα προστίθεται κάθε μήνα, όπως ακριβώς γινόταν μέχρι σήμερα με τους τόκους καταθέσεων. Αυτό μπορεί να γίνει με μια απλή αναπροσαρμογή του λογισμικού των τραπεζών, αντικαθιστώντας το συν για κάθε θετικό τόκο με έναν πλην για κάθε αρνητικό. Έτσι θα υπολογίζεται το κίνητρο κυκλοφορίας σε καθημερινή βάση και ο υπολογισμός θα εμφανίζεται αυτομάτως στους μηνιαίους ισολογισμούς των τραπεζών. Οι τράπεζες θα προωθούν τις αποδείξεις στο κράτος, αφού πρώτα αφαιρέσουν τα δικά τους έξοδα συντήρησης λογαριασμού. Και οι τράπεζες υπόκεινται στα κίνητρα κυκλοφορίας για τους δικούς τους λογαριασμούς, ώστε κι εκεί να υπάρχουν κίνητρα να διατηρείται η ροή του Regio.

Κίνητρο κυκλοφορίας για τα χαρτονομίσματα

Για τα χαρτονομίσματα προτείνουμε μια τεχνική με μάρκες, όπως ισχύει στο Chiemgauer. Κάθε τρίμηνο προστίθεται μια μάρκα ονομαστικής αξίας 2%, ενώ το χαρτονόμισμα διατηρεί την πλήρη αξία του. Η ανατίμηση γίνεται τέσσερις μέρες το χρόνο: 1η Ιανουαρίου, 1η Απριλίου, 1η Ιουλίου και 1η Οκτωβρίου. Για μια περίοδο κυκλοφορίας δύο χρόνων τα χαρτονομίσματα έχουν οκτώ μάρκες αναπροσαρμογής. Η πρώτη είναι ήδη τυπωμένη από την ημέρα της έκδοσης. Το κίνητρο κυκλοφορίας καθιστά τη συγκέντρωση μετρητών μη ελκυστική και δεν ευνοεί επίσης ούτε τη συγκέντρωση μαύρου χρήματος. Όλοι οι χρήστες χρήματος θα προσπαθούν να το προωθήσουν όσο το δυνατό πιο γρήγορα. Δεν θα υπάρχει πλέον κανένα κίνητρο για τη συγκέντρωση μετρητών, θα μπορούσαν όμως αυτά να χρησιμοποιούνται ως μέσο για αγορές και παροχές. Έτσι διαμορφώνεται μια σταθερά υψηλή ταχύτητα κυκλοφορίας του χρήματος. Η ανατίμηση είναι σημαντική και για τις καταθέσεις ρευστών διαθεσίμων σε Regio των τραπεζών, ώστε να μη παρεμποδίζονται τα κίνητρα

κυκλοφορίας.

Ο καθηγητής Οικονομίας Gregory Mankiw έχει κάνει μια ενδιαφέρουσα πρόταση στους New York Times. Προτείνει να σβηστούν τα τελευταία ψηφία στον σειριακό αριθμό και όλα τα χαρτονομίσματα με αυτά τα ψηφία να ανταλλαχτούν με νέα χαρτονομίσματα με ένα συγκεκριμένο φόρο κινήτρων. Και μόνο η προοπτική μιας απώλειας αξίας θα ήταν αρκετή για να μη θέλει κανείς πλέον να έχει διαθέσιμα μετρητά και να ξοδεύει έτσι τα χαρτονομίσματα στην πλήρη αξία τους. Αν για παράδειγμα η ονομαστική αξία των χαρτονομισμάτων των 500 είτε των 200 ευρώ κινείται πολύ αργά, μπορεί ο υποχρεωτικός μηχανισμός ανταλλαγής να περιοριστεί μόνο σε αυτά. Το μειονέκτημα εδώ είναι ότι η αντίδραση θα ερχόταν μόνο όταν παρατηρούνταν η μείωση της ταχύτητας κυκλοφορίας. Για τους θεωρητικούς του παιχνιδιού η έκπληξη σε μια λοτταρία είναι πιθανόν πιο συναρπαστική από ό,τι αυτή η τακτική με τις μάρκες πάνω στα χρήματα. Στην πράξη όμως μια ξεκάθαρη, υπολογίσιμη ρυθμιστική μέθοδος, την οποία μετά από μια δεδομένη περίοδο προσαρμογής στο νόμισμα θα καταλαβαίνουν όλοι, θα ήταν προτιμότερη. Οι μάρκες θα εκδίδονται από τις κεντρικές τράπεζες και θα διατίθενται όπως τα γραμματόσημα στα ταχυδρομεία και τις τράπεζες. Με το πέρασμα του χρόνου όλοι οι χρήστες των μετρητών θα τύχουν τον “μουντζούρη” και θα θέλουν να προστατευτούν από την απώλεια της αξίας, διατηρώντας μόνο μικρά ποσά μετρητών.

Συνάλλαγμα σε ευρώ και φρένο διαρροής προς το εξωτερικό

Το Regio μπορεί επισήμως να ανταλλάσσεται σε ευρώ με ένα τέλος συναλλάγματος ύψους 10% (φρένο διαρροής). Για κάθε 100 Regio παίρνει λοιπόν κάποιος 90 ευρώ. Οι επιχειρηματίες μπορούν έτσι να κάνουν ξεκάθαρους υπολογισμούς. Όσο πιο πολλά Regio διοχετεύει μια επιχείρηση σε άλλη επιχείρηση τόσο λιγότερα τα τέλη συναλλάγματος. Έτσι θα προτιμώνται οι εγχώριοι παραγωγοί και υπηρεσίες. Αν ένας επιχειρηματίας έχει πολλά Regio, θα μπορεί να τα αλλάζει στις τράπεζες σε ευρώ με ένα τέλος 10% και έτσι θα μπορεί, για παράδειγμα, να πληρώνει τα προϊόντα που εισάγει. Οι τράπεζες εφαρμόζουν το φρένο διαρροής φυσικά μόνο όταν γίνονται μεταβιβάσεις από έναν λογαριασμό Regio σε έναν λογαριασμό ευρώ ή όταν από έναν λογαριασμό Regio πραγματοποιείται μια ανάληψη μετρητών σε ευρώ. Αντιθέτως, δεν επιβάλλουν τέλη συναλλάγματος σε μια μεταβίβαση από ένα λογαριασμό ευρώ σε έναν λογαριασμό Regio, από έναν λογαριασμό Regio σε λογαριασμό Regio ή μια κατάθεση Regio σε έναν λογαριασμό Regio. Οι τράπεζες μπορούν να ανταλλάσσουν στις κεντρικές τράπεζες πάλι τα Regio σε ευρώ, επίσης με επιτόκιο 10% σε κάθε ανταλλαγή. Αυτά τα μέτρα αυξάνουν το κέρδος των κεντρικών τραπεζών, το οποίο θα μπορούσε να αποδίδεται στο κράτος ήδη για παράδειγμα από τη στιγμή που γίνεται η

διάθεση των Regio. Στις κεντρικές τράπεζες συγκεντρώνονται τα διακινούμενα Regio μέσα από την ανταλλαγή σε ευρώ, τα οποία πάλι αποδίδονται στο κράτος, όταν αυτά τα Regio είναι απαραίτητα για την πραγματοποίηση εγχώριων συναλλαγών.

Όταν κρίνουν οι κεντρικές τράπεζες ότι η ζήτηση για χρήμα Regio βρίσκεται σε πτώση, επειδή ανταλλάσσονται σε ευρώ περισσότερα Regio από όσα είναι διαθέσιμα, τότε αυτό θα είναι ένας λόγος για να αυξηθούν τα φρένα διαρροής. Οι κεντρικές τράπεζες προσδιορίζουν το ύψος των φρένων διαρροής, καθώς αυτές είναι υπεύθυνες για τη νομισματική πολιτική.

Σε συγκεκριμένα συμπληρωματικά νομίσματα υπάρχουν επίσης κλειστά κυκλώματα που δεν προβλέπουν καμία ανταλλαγή στο κύριο νόμισμα. Κάτι τέτοιο δεν θα ήταν κατάλληλο στην περίπτωση ενός κρατικού Regio, το οποίο χρησιμοποιείται ως νόμιμο μέσο συναλλαγής. Κι αυτό γιατί, χωρίς τη δυνατότητα ανταλλαγής, θα πρέπει οι επιχειρήσεις να κάνουν έναν διπλό έλεγχο ρευστότητας και θα μπορούν να δέχονται Regio μόνο για ένα μέρος της τιμής που χρεώνουν. Ο ελβετικός Οικονομικός Κύκλος WIR δεν προβλέπει καμία ανταλλαγή από φράγκα WIR σε ελβετικά φράγκα και αντιστρόφως. Έτσι οι επιχειρήσεις δέχονται κατά μέσο όρο μόνο 40% σε φράγκα WIR, και το υπόλοιπο 60% μιας συναλλαγής πρέπει να πληρωθεί σε ελβετικά φράγκα. Αυτό λειτουργεί, επειδή κατά κύριο λόγο σε WIR πληρώνουν μεταξύ τους οι επιχειρήσεις με μεγάλες συναλλαγές, στο λιανικό εμπόριο με πελάτες ή μικρές επιχειρήσεις κάτι τέτοιο θα προκαλούσε ιδιαίτερα προβλήματα. Γι' αυτό πρέπει να οριστούν οι κανόνες για μια επίσημη ανταλλαγή σε ευρώ, γιατί διαφορετικά θα μπορούσε έτσι να δημιουργηθεί γύρω από αυτό μια μαύρη αγορά.

Λογαριασμοί καταθέσεων σε Regio και ευνοϊκά επιτόκια για δάνεια σε Regio

Τα Regio θα μπορούσαν να αποταμιεύονται όπως και τα ευρώ. Για τους λογαριασμούς καταθέσεων με μια δεσμευτική προθεσμία λήξης, το λιγότερο ενός χρόνου, δεν προβλέπεται κίνητρο κυκλοφορίας. Αυτό πρέπει να το αναλάβει η τράπεζα, γι' αυτό και θα προσφέρει μικρότερα επιτόκια σε σύγκριση με αυτά που προσφέρονται για καταθέσεις σε ευρώ. Αν και πόσο πληρώνει η τράπεζα τα επιτόκια για τους λογαριασμούς σε Regio, εξαρτάται από την προσφορά και τη ζήτηση. Οι καταθέτες θα είναι ευχαριστημένοι αν μπορούν να “παρκάρουν” τα χρήματά τους χωρίς επιτόκια. Η ανταμοιβή για την αποταμίευση βρίσκεται στη σταθεροποιητική αξία του Regio και όχι στον τοκισμό.

Η τράπεζα μπορεί να προωθήσει γρήγορα στους δανειολήπτες τα αποταμιευμένα και εξασφαλισμένης κυκλοφορίας Regio. Επειδή οι τράπεζες κρατούν τις αποταμιεύσεις χωρίς επιτόκια

και δεν έχουν κανένα κόστος επαναχρηματοδότησης θα μπορούσαν να δίνουν δάνεια σε Regio με αντίστοιχα ευνοϊκά επιτόκια. Πρέπει μόνο να καλύπτουν με τα έσοδα από τους τόκους το πιστωτικό ρίσκο και τα διαχειριστικά έξοδα. Μια ακριβή επαναχρηματοδότηση απορρίπτεται. Γι' αυτό το λόγο θα προτιμώνται τα φθηνότερα δάνεια σε Regio από ό,τι τα δάνεια σε ευρώ. Υπάρχει μεγάλη διαφορά, αν για παράδειγμα κάποιος πρέπει να πληρώσει δανειακό επιτόκιο 2,5% αντί για 5%. Χάρη σε αυτό πολλές επενδύσεις θα μπορούσαν να καταστούν οικονομικά βιώσιμες. Τι μπορούν να κάνουν οι τράπεζες, όταν υπάρχει μεγαλύτερη ζήτηση για δάνεια σε Regio από αυτά που μπορούν να εξυπηρετήσουν μέσα από τα διαθέσιμα υπόλοιπα; Η τράπεζα ανταλλάσσει για τους πελάτες της τα διακινούμενα Regio σε ευρώ και θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιήσει αυτά τα ανταλλαχθέντα Regio για δάνεια, πρέπει όμως φυσικά να επαναχρηματοδοτήσει τα ευρώ που χρησιμοποιήθηκαν γι' αυτό το σκοπό. Είναι επίσης δυνατό, να δανείζονται οι τράπεζες Regio απευθείας από τις κεντρικές τράπεζες. Το αν η κεντρική τράπεζα θα διαθέτει Regio μόνο στο κράτος ή και στις τράπεζες το αποφασίζει αυτόνομα η κεντρική τράπεζα στο πλαίσιο της φορολογικής πολιτικής της.

Το Regio θα καλύψει μεγάλο μέρος της κίνησης συναλλαγών στο εσωτερικό

Επειδή το Regio εξαιτίας των κινήτρων ροής και του φρένου διαρροής θα είναι το “χειρότερο χρήμα” σε σύγκριση με το ευρώ, θα ξοδεύεται πρώτα το Regio, πριν χρησιμοποιηθεί ο λογαριασμός σε ευρώ. Έτσι το Regio γρήγορα θα αρχίσει να καταλαμβάνει ολοένα και μεγαλύτερο μέρος της κίνησης των εσωτερικών συναλλαγών. Τότε το ευρώ θα χρησιμοποιείται κυρίως ως απόθεμα αξίας και για τις συναλλαγές στο εξωτερικό. Για το Regio δεν υπάρχει κανένα “χρηματοοικονομικό προϊόν”, αυτό σημαίνει ότι το Regio δεν μπορεί να εισαχθεί στην χρηματιστηριακή αγορά, αλλά παραμένει στην πραγματική οικονομία και την κρατά σε κυκλοφορία.

Η δημόσια επικοινωνία είναι το ίδιο σημαντική με την αλλαγή των κανόνων

Επειδή ο στόχος των κινήτρων κυκλοφορίας και του φρένου διαρροής είναι αλλαγές που εξαρτώνται από τη συμπεριφορά του χρήστη του χρήματος, είναι πολύ σημαντική μια “επιθετική” επικοινωνία τους προς το κοινό. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό το νόημα και ο καλός σκοπός του Regio για βοήθεια ως αυτο-βοήθεια. Πάνω από όλα από αυτό θα επωφεληθούν τα μεσαία εισοδήματα.

Οι υψηλές καταθέσεις φορολογούνται

Επειδή τα κίνητρα κυκλοφορίας θα επιβάλλονται μόνο σε συγκεκριμένες καταθέσεις, θα φορολογηθούν κυρίως οι λογαριασμοί με υψηλές καταθέσεις. Όσοι δεν έχουν πλέον χρήματα στους λογαριασμούς τους, δεν πληρώνουν τίποτα. Ένας μέσος εργαζόμενος, που ξοδεύει κανονικά το μηνιαίο εισόδημά του, θα πληρώνει 5-10 Regio το μήνα για το κίνητρο κυκλοφορίας. Από την άλλη, όποιος διατηρεί κατάθεση ενός εκατομμυρίου Regio για ένα χρόνο, θα πληρώνει 80 χιλιάδες Regio.

Περισσότερη ρευστότητα και έσοδα δισεκατομμυρίων για το κράτος

Με τα κίνητρα κυκλοφορίας και τα φρένα διαρροής προκύπτουν επιπλέον έσοδα ύψους δισεκατομμυρίων για το κράτος και το βοηθούν να αποπληρώσει το χρέος του. Το ωραίο με αυτά τα τέλη είναι ότι κάθε πολίτης και κάθε επιχειρηματίας μπορεί να τα αποφύγει μέσα από την αλλαγή της συμπεριφοράς του. Χρειάζεται λοιπόν μόνο να ξοδεύεται γρήγορα το χρήμα στο εσωτερικό ή μακροπρόθεσμα να αποταμιεύεται. Αυτό το κάνει πιο εύκολα αποδεκτό. Είναι ένας φόρος, ο οποίος δεν επιβαρύνει τον κύκλο της οικονομίας, αντιθέτως, τον ενθαρρύνει.

Σε ποια επιπλέον έσοδα για το κράτος μπορεί κάποιος να υπολογίζει; Για μια δεδομένη ταχύτητα ροής 10 κάθε χρόνο, απαιτείται νομισματικός όγκος 20 δισεκατομμυρίων ευρώ, που θα οδηγήσει σε ένα ΑΕΠ 200 δισεκατομμυρίων. (Το ΑΕΠ της Ελλάδας ήταν το 2011 περίπου 217 δισ., της Πορτογαλίας περίπου 170 δισ.). Είκοσι δισ. επί 8% κίνητρο ροής αντιστοιχεί σε 1,6 δισ. το χρόνο. Με φρένο διαρροής ύψους 10% για 20 δισ. Regio που εκδίδονται προκύπτουν δύο δισεκατομμύρια. Αυτά βρίσκονται άμεσα στη διάθεση του κράτους με την έκδοση των Regio. Επειδή για 100 Regio, εξαιτίας του φρένου διαρροής παίρνει κάποιος μόνο 90, η κάλυψη επαρκεί, εφόσον τοποθετεί το κράτος στην κεντρική τράπεζα για κάθε 100 Regio 90 ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι με 18 δισ. ευρώ μπορεί το κράτος να χρηματοδοτήσει πληρωμές 20 δισ. σε Regio, διαθέτει λοιπόν ήδη 10% περισσότερη ρευστότητα. Αυτό αντιστοιχεί σε μια προκαταβολική διάθεση επί των εσόδων από τα φρένα διαρροής που εφαρμόζονται, όταν τα Regio ανταλλάσσονται πάλι σε ευρώ. Όσο ανταλλάσσονται τα Regio σε ευρώ, για να πληρωθούν για παράδειγμα οι εισαγωγές από το εξωτερικό ή ρευστοποιήσεις πιστώσεων σε ευρώ, τόσο αυξάνονται τα έσοδα από τα φρένα διαρροής.

Νομοθετική ρύθμιση

Οι μη συνηθισμένες κρίσεις απαιτούν ασυνήθιστες λύσεις. Επειδή μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κανένα κρατικό περιφερειακό νόμισμα, δεν υπάρχει κανένας σχετικός νόμος ή κάποιο προηγούμενο διοικητικής δικαιοδοσίας. Γι' αυτό θα πρέπει το εθνικό κοινοβούλιο να ρυθμίσει με νόμο το Regio και να εξουσιοδοτήσει την εθνική κεντρική τράπεζα να προχωρήσει στην έκδοσή του.

Πρέπει βέβαια παράλληλα να τηρηθεί και το ευρωπαϊκό δίκαιο. Οι ισχύουσες ευρωπαϊκές συμφωνίες για το ευρώ παραμένουν ανεπηρέαστες, ακόμη κι αν υπάρξει ένα συμπληρωματικό παράλληλο νόμισμα. Το παράλληλο νόμισμα προβλέπεται από το ευρωπαϊκό δίκαιο και το ηλεκτρονικό χρήμα ρυθμίζεται μέσω της οδηγίας για το ηλεκτρονικό χρήμα. Οι τράπεζες και από το 2002 και οι οργανισμοί ηλεκτρονικού χρήματος μπορούν να “εκδίδουν” ηλεκτρονικό χρήμα, το οποίο μπορεί να ανταλλαχθεί με ευρώ.

Είναι πιθανό φυσικά να προκύψει κατά την κυκλοφορία ενός κρατικού νομίσματος Regio κάποια ασυμβατότητα με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Αυτό όμως συμβαίνει πάντα με τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις και γι' αυτό τότε πρέπει να αναζητηθεί μια λύση ή κάτι που θα συνάδει με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Για παράδειγμα θα μπορούσε το φρένο διαρροής να θεωρηθεί ως παραβίαση του ελεύθερου ανταγωνισμού. Λόγω της κρισιμότητας της κατάστασης λοιπόν θα πρέπει η ΕΕ είτε να επιδειξει ανοχή ή να αντιμετωπίσει αυτή την ασυμβατότητα μέσα από ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης. Αν το Regio έχει αποτέλεσμα και η οικονομία στη χώρα ξυπνήσει, θα μπορούν όλοι οι πολιτικοί της ΕΕ να σκουπίσουν τον ιδρώτα από το μέτωπό τους και να αναπνεύσουν ανακουφισμένοι και ίσως έτσι η ιδέα των νομικών κυρώσεων για παραβίαση του ανταγωνισμού να εγκαταλειφθεί. Με το φρένο διαρροής θα απομακρυνθούν τα δομικά προβλήματα του ευρώ- συστήματος, για τα οποία δεν έχει προβλεφθεί κανένας επαρκής μηχανισμός, ώστε να εξισορροπούνται οι διαφορές μεταξύ των οικονομιών. Αντιστοίχως, αν το ευρωπαϊκό δίκαιο μεταρρυθμιστεί, θα μπορούσε το φρένο διαρροής να ισχύσει και στο σύστημα του ευρώ από ένα συγκεκριμένο ύψος εμπορικού ελλείμματος και μετά και να εξαλείφει τις ανισορροπίες.

Το σχέδιο έκτακτης ανάγκης: επιτάχυνση κυκλοφορίας και φρένο διαρροής του ευρώ

Συνιστούμε στα κράτη της Ευρωζώνης που βρίσκονται σε κρίση να υιοθετήσουν ένα κρατικό περιφερειακό νόμισμα. Αυτό θα μπορούσε να λειτουργεί παράλληλα με το ευρώ στις εσωτερικές διαδικασίες συναλλαγών ή εν τέλει να το υποκαταστήσει. Βέβαια οι νέες ιδέες δεν γίνονται δυστυχώς συχνά κατανοητές και δεν υιοθετούνται. Τι θα συμβεί αν μια χώρα δεν υιοθετήσει

κανένα περιφερειακό νόμισμα και η ύφεση, η ανεργία, η φτώχεια, η οικονομική πίεση και οι διαμαρτυρίες του κόσμου αρχίζουν να γίνονται πιο βίαιες, η χώρα βρεθεί προ των πυλών της χρεοκοπίας και γι' αυτό τα παρατήσει και αποφασίσει να φύγει από το ευρώ; Τι θα συμβεί αν το παιδί βουλιάξει και τότε οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης, της εθνικής κεντρικής τράπεζας, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), της ΕΕ και του ΔΝΤ αρχίζουν να συναντιούνται σε κρυφές, νυχτερινές συνόδους για την κρίση, προκειμένου να προετοιμάσουν την έξοδο από το ευρώ; Τότε κάποιος θα έχει, εύχομαι, αυτή την ιδέα στην τσέπη του και θα την παρουσιάσει στους άλλους ως σχέδιο εκτάκτου ανάγκης:

Επειδή η υιοθέτηση του περιφερειακού νομίσματος έχει αγνοηθεί, δεν έχουμε πλέον άλλο χρόνο. Πρέπει τώρα, εντός λίγων ημερών, να αναληφθεί δράση, να αλλάξουν οι κανόνες που ισχύουν για το ευρώ στα κράτη που βρίσκονται σε κρίση και οι αλλαγές να ισχύσουν για ολόκληρη την οικονομία του κράτους. Αυτό δεν μπορεί να το αποφασίσει μόνο του ένα εθνικό κοινοβούλιο ή μια εθνική κεντρική τράπεζα, αλλά μόνο η ΕΚΤ, η οποία όμως δεν έχει γι' αυτό καμία ξεκάθαρη και νόμιμη δικαιοδοσία. Βέβαια αυτή τη στιγμή οι νόμιμες ενστάσεις δεν παίζουν πλέον κανέναν ρόλο, αφού η έξοδος ενός κράτους από το χώρο του ευρώ επίσης δεν προβλέπεται νομικά και κάτι τέτοιο θα μπορούσε να αποτελέσει μια ακόμη μεγαλύτερη παραβίαση. Πάνω από όλα η έξοδος από το ευρώ θα προκαλούσε ένα τεράστιο σοκ και θα ακολουθούσαν πολλές χρεοκοπίες, πακέτα διάσωσης και πανικός. Αντιθέτως, στην περίπτωση του σχεδίου έκτακτης ανάγκης όλα θα εφαρμοστούν με σειρά, κανείς δεν θα χρεοκοπήσει εξαιτίας του, οι οικονομικές πιέσεις θα αποκλιμακωθούν και αν αυτό δεν αποδεχτεί αρκετό, μπορεί στην πράξη να επαναπροσδιοριστεί. Αυτά είναι αποφασιστικά πλεονεκτήματα. Γι' αυτό η μυστική συνάντηση της επιτροπής αποφασίζει:

- σε κάθε κατάθεση σε τρεχούμενο λογαριασμό ή σε λογαριασμό άμεσης πρόσβασης σε τράπεζες, οι οποίες έχουν την έδρα τους στη χώρα που βρίσκεται σε κρίση, εφαρμόζεται ένα κίνητρο κυκλοφορίας 10% το χρόνο, 5% εφαρμόζεται στα βιβλιάρια καταθέσεων με τρίμηνη προθεσμία ανάληψης και 0% για τις αναλήψεις σε περίοδο ενός χρόνου ή περισσότερο.

- Για κάθε μεταβίβαση σε έναν τρεχούμενο λογαριασμό του εξωτερικού εφαρμόζεται φρένο διαρροής 15%, το οποίο ισχύει επίσης για τη μεταφορά χρεογράφων σε τράπεζες του εξωτερικού

- θα κυκλοφορήσουν στη χώρα νέα χαρτονομίσματα του ευρώ, τα οποία κάθε τρίμηνο θα επανεκτιμώνται με συμβολικές μάρκες. Οι τράπεζες θα έχουν την υποχρέωση την ημέρα της έκδοσης να ανταλλάσσουν και τα δικά τους παλιά χαρτονομίσματα. Γι' αυτά τα νέα χαρτονομίσματα ευρώ δεν χρειάζεται κανένα φρένο διαρροής, γιατί στο εξωτερικό δεν θα θέλει να τα αποκτήσει κανείς.

- Οι τράπεζες προωθούν τα έσοδα από τα κίνητρα κυκλοφορίας και τα φρένα διαρροής προς το κράτος. Έτσι δημιουργείται ένα ευρώ δεύτερης κατηγορίας, υποτιμάται στη χώρα που βρίσκεται σε κρίση και το χρήμα ρέει γρηγορότερα, κάτι που ενεργοποιεί τη δύναμη ατομικής οικονομικής

εξυγίανσης. Έξοδος από το ισχύον ευρώ θα μπορούσε επίσης να σημαίνει είσοδο σε ένα ευρώ με συγκεκριμένους κανόνες. Επειδή όμως αυτό το σχέδιο εκτάκτου ανάγκης εγείρει νομικά προβλήματα είναι καλύτερο ένα κρατικό περιφερειακό νόμισμα, γιατί μπορεί να υιοθετηθεί από τις χώρες μεμονωμένα.

Συμπληρωματικά μέτρα

Ένα κρατικό περιφερειακό νόμισμα μπορεί προφανώς να ξεδιπλώσει όλα του τα πλεονεκτήματα μόνο αν συνοδευτεί από πολλά περαιτέρω μέτρα. Στόχος θα πρέπει να είναι πάντα η ενδυνάμωση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας και η διευκόλυνση της δύναμης των κινήτρων και της δημιουργικότητας του κόσμου. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να κινούνται όλες οι κρατικές οικονομικές πολιτικές. Εδώ παρουσιάζουμε μόνο κάποια σημεία, πολλά ακόμη όμως θα προκύψουν μέσα από τις δημόσιες συζητήσεις:

- τοπική, ανανεώσιμη παροχή ενέργειας από τον ήλιο ή τα βιοκαύσιμα. Κάνει τις χώρες ανεξάρτητες από τις εισαγωγές πετρελαίου και αερίου και απελευθερώνει το εμπορικό ισοζύγιο
- η κομποστοποίηση βελτιώνει την ποιότητα των αγροτικών περιοχών χωρίς τη χρήση ακριβών λιπασμάτων και διασφαλίζει την τοπική παραγωγή προϊόντων διατροφής
- η υιοθέτηση διττής εκπαίδευσης, δηλαδή επαγγελματική εκπαίδευση όχι μόνο στο σχολείο, αλλά και σε μια επιχείρηση, οδηγεί σε γνώση σε συνδυασμό με την πράξη και βελτιώνει την επαγγελματική προσβασιμότητα
- τα τοπικά δίκτυα ανταλλαγής και τα συστήματα Barter μεταξύ των επιχειρήσεων δίνουν τη δυνατότητα αύξησης των εσόδων
- προκειμένου να βγουν τα κράτη από την φάση της κρίσης θα πρέπει σε ευρωπαϊκό επίπεδο να αποφασιστεί μια “συνθήκη για τη μείωση του εθνικού χρέους”, ώστε τα χρήματα που θα εξοικονομούνται μέσω πληρωμών με μειωμένο φόρο να αποτελούν τη βάση για μια σταδιακή αποπληρωμή του χρέους (λεπτομερέστερα η ιδέα στο www.eurorettung.org)

Πόσο ισχυρά είναι τα αποτελέσματα του χρήματος εξπρές;

Η αποτελεσματικότητα ενός κρατικού περιφερειακού νομίσματος μπορεί μόνο μερικώς να εκτιμηθεί και εξαρτάται από μια πλειάδα παραγόντων. Η ετήσια ταχύτητα της κυκλοφορίας του Chiemgauer ήταν το 2011, με 11,3, σχεδόν τρεις φορές γρήγορη όσο το ευρώ στη Γερμανία με 4,4. Σε περίπτωση που υιοθετείτο το κρατικό Regio θα μπορούσε, μετά μια φάση προσαρμογής, να

διπλασιάσει την ταχύτητα κυκλοφορίας κατά ένα τέταρτο και να καλύψει την εσωτερική κίνηση συναλλαγών, οπότε θα μπορούσε να ανεβεί η απόδοση της οικονομίας μέχρι και κατά 25%. Βλέπουμε λοιπόν ότι το Regio έχει μια μεγάλη δυναμική για μια καλύτερη αξιοποίηση των αναξιοποίητων δυνατοτήτων και μια σημαντική μείωση των ποσοστών της ανεργίας.

Πώς μπορεί να υιοθετηθεί το χρήμα εξπρές;

Ένα κρατικό νόμισμα Regio μπορεί να αποφασιστεί από ένα κοινοβούλιο και την κυβέρνηση μιας από τις χώρες που βρίσκονται σε κρίση. Αυτό το κείμενο υπάρχει στο www.eurorettung.org στα γερμανικά, τα αγγλικά, τα πορτογαλικά, τα ελληνικά κλπ. Παρακαλώ προωθήστε αυτή την ιδέα σε όλη την Ευρώπη, θα πρέπει να μπει στα κανάλια των συζητήσεων, ώστε να φτάσει εν τέλει στους ανθρώπους που μπορούν να το εφαρμόσουν.

Περισσότερες πληροφορίες για τα συμπληρωματικά νομίσματα:

www.Regiogeld.de, www.chiemgauer.info, www.monnetta.org

Βιβλιογραφία:

Behrens, Eckhard: Regiogeld für Griechenland, 2011, <http://www.sffo>.

Buiter, Willem H.: The Limits to Fiscal Stimulus, Discussion Paper No. 7607, Centre for Economic Policy Research London, December 2009

Fukao, Mitsuhiro: The Effects of ‘Gesell’ (Currency) Taxes in Promoting Japan’s Economic Recovery, Hitotsubashi University Research Unit for Statistical Analysis in Social Sciences, 2005.

Gelleri, Christian: Regiogeld spieltheoretisch betrachtet, Zeitschrift für Sozialökonomie Nr. 144, 2004.

Gelleri, Christian: Theorie und Praxis des Regiogeldes, in: Weis / Spitzneck: Der Geldkomplex, St. Galler Beiträge zur Wirtschaftsethik hrsg. von Peter Ulrich, Band 41, S. 156 - 185, St. Gallen, 2008.

Gesell, Silvio: Reformation im Münzwesen, Buenos Aires, 1892.

Goodfriend, Marvin: Overcoming the zero bound on interest rate policy, Federal Reserve Bank of Richmond, 2000.

Großschmidt, Jörg: Empirische Analyse von Regionalgeld, Diplomarbeit, München, 2006.

Heine, Jens: Zur asymmetrischen Transmission einer einheitlichen Geldpolitik, Bochum, 2002.

Herrmann, Muriel: Potenziale von Regionalgeld-Initiativen als Multiplikatoren einer nachhaltigen Entwicklung, Lüneburg, Diplomarbeit, 2005.

Kennedy, Margrit, Lietaer, Bernard: Regionalwährungen – Neue Wege zu nachhaltigem Wachstum, 2004.

Kennedy, Margrit: Occupy Money – Damit wir zukünftig ALLE die Gewinner sind, Bielefeld, 2011.

Mankiw, Gregory N.: It May Be Time for the Fed to Go Negative, in New York Times, 18. April 2009, http://www.nytimes.com/2009/04/19/business/economy/19view.html?_r=1

Pavlic, David: A negative nominal interest rate: application and implementation, Masterarbeit, Paris, 2009, www.turningnegative.free.fr

Rogoff/Reinhart: This Time is Different: Eight Centuries of Financial Folly, 2009

Stodder, James: Reciprocal Exchange and Macro-Economic Stability, 2005

Walker, Karl: Die Technik der Umlaufsicherung des Geldes, Heidelberg, 1952.

Literature about Liquidity Traps and how to Escape them in Economic Journals

Marvin Goodfriend: Overcoming the Zero Bound on Interest Rate Policy, in: Journal of Money, Credit, and Banking Vol. 32(4)/2000, S. 1007 – 1035. <http://ideas.repec.org/a/mcb/jmoncb/v32y2000i4p1007-35.html>

Willem Buiter und Nikolaos Panigirtzoglou: Overcoming the Zero Bound on Nominal Interest Rates with Negative Interest on Currency - Gesell’s Solution, in: Economic Journal, Vol. 113, Issue 490, October 2003, S. 723 - 746. <http://www.nber.org/~wbuiter/liqnew.pdf>

Mitsuhiro Fukao: The Effects of ‘Gesell’ (Currency) Taxes in Promoting Japan’s Economic Recovery Tokyo: Institute of Economic Research of the Hitotsubashi University, Discussion Paper Series No.94 / June 2005 - <http://hi-stat.ier.hit-u.ac.jp/>

Willem Buiter: Overcoming the Zero Bound: Gesell vs. Eisler - Discussion of Mitsuhiro Fukao’s “The Effects of ‘Gesell’ (Currency) Taxes in Promoting Japan’s Economic Recovery” - <http://www.nber.org/~wbuiter/index>

Willem Buiter: It is Time for the Monetary Authorities to Jump into the Liquidity Trap

<http://blogs.ft.com/maverecon/2008/12/it-is-time-for-the-monetary-authorities-to-jump-into-the-liquidity-trap/>

N. Gregory Mankiw: It May Be Time for the Fed to Go Negative, in: New York Times April 18, 2009

http://www.nytimes.com/2009/04/19/business/economy/19view.html?_r=1

Willem Buiter: Negative interest rates: when are they coming to a central bank near you?

<http://blogs.ft.com/maverecon/2009/05/negative-interest-rates-when-are-they-coming-to-a-central-bank-near-you/>

Cordelius Ilgmann: Silvio Gesell: 'a strange, unduly neglected prophet'? A reappraisal of a forgotten pioneer of monetary theory (Discussion paper No. 23/2009 on the website www.cawm.de in the field "Forschen")

Ulrich van Suntum: Economic Confidence, Negative Interest Rates, and Liquidity: Towards Keynesianism 2.0 (Discussion paper No. 24/2009 on the website www.cawm.de in the field ("Forschen"))

Daniel Pavlic: A Negative Nominal Interest Rate – Application and Implementation, Université Paris Sorbonne Panthéon (October 2009), <http://turningnegative.free.fr/turningnegative.pdf>

Dirk Löhr: Zero growth and zero interest rate: The revival of an old idea

<http://www.degrowth.eu/v1/fileadmin/content/documents/Proceedings/Loehr.pdf>

Dirk Löhr: The Euthanasia of the Rentiers – A Way Toward a Steady-State Economy?, in: Ecological Economics (forthcoming in 2012) <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0921800911004873>

Cordelius Ilgmann & Martin Menner: Negative Nominal Interest Rates – History and Current Proposals in: International Economics and Economic Policy 2011.

Martin Menner: "Gesell tax" and Efficiency of Monetary Exchange

<http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1008&context=mmenner>

Historical and actual publications about the theories of money reform and land money:

Silvio Gesell: The Natural Economic Order (translated by Philip Pye), London 1958. http://www.silvio-gesell.de/html/the_natural_economic_order.html

Dieter Suhr: The Capitalistic Cost-Benefit Structure of Money: An Analysis of Money's Structural Nonneutrality and its Effects on the Economy, Berlin, New York and London 1989.

http://www.sozialoekonomie.info/Info_Foreign_Languages/English_6/english_6.html

Helmut Creutz: The Money Syndrome – Towards a Market Economy Free from Crisis, Hyderabad/India 2008.

http://www.sozialoekonomie.info/Info_Foreign_Languages/English_6/english_6.html and

<http://www.TheMoneySyndrome.org/>

Please see more publications in the "Archive of Money Reform and Land Reform" in the library of the Carl von Ossietzky-University of Oldenburg/Germany. You can find the catalogue on the website

http://www.sozialoekonomie.info/Archive/Archiv_Geld-_und_Bodenreform/AGB-Katalog_engl/agb-katalog_engl.html

Οι συγγραφείς:

Christian Gelleri

Tizianstr. 21, 83026 Rosenheim

Τηλ.+49 (0) 8031-4698039, Fax (0) 8031-8873547

christian@gelleri.com

Ο Κρίστιαν Γκέλλερι, γεννηθείς το 1973, ως εμπνευστής του περιφερειακού νομίματος Chiemgauer έχει αφήσει το στίγμα του στη διάδοση του περιφερειακού χρήματος στη Γερμανία. Είναι κάτοχος πτυχίων Business και Management. Το 2003 εισήγαγε ως καθηγητής οικονομίας στο Freien Waldorfschule του Chiemgau της Βαυαρίας μαζί με έξι μαθήτριες το νόμισμα Chiemgauer. Σήμερα το Chiemgauer είναι ένα από τα πιο δυνατά και γνωστά περιφερειακά νομίσματα της Γερμανίας. Ως ιδρυτικό μέλος της Επιτροπής για τις Ενώσεις Περιφερειακού Χρήματος (Regiogeldverband) διαθέτει μια ευρύτατη γνώση της κατάστασης και των προοπτικών του περιφερειακού χρήματος. Ο Γκέλλερι έχει βραβευτεί από την Ένωση για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση του Tutzingen και την Ένωση Ball Boll για τη Μεταρρύθμιση του Χρήματος και της Γης. Ως επικεφαλής της κοινωνικής ένωσης RegioSeG ο Κρίστιαν Γκέλλερι και η ομάδα του έχουν αναπτύξει περαιτέρω το Chiemgauer από περιφερειακό νόμισμα σε ένα μέσο πληρωμής μέσω κάρτας, το ονομαζόμενο e- Chiemgauer.

Thomas Mayer

Öschstr. 24, D-87437 Kempten,

Τηλ. 0049-831-5709512

thomas.mayer@eurorettung.org

Εκπρόσωπος το 1995 του επιτυχημένου κοινωνικού κινήματος “Περισσότερη Δημοκρατία στη Βαυαρία”, χάρη στο οποίο υιοθετήθηκε το δημοψήφισμα στις κοινότητες και το κρατίδιο της Βαυαρίας, πρώην επικεφαλής της Mehr Demokratie (Περισσότερη Δημοκρατία) (www.volksabstimmung.org) και του Omnibus για την Άμεση Δημοκρατία (www.omnibus.org).